

Mariana Gorczyca

**Dincoace și dincolo
de tunel**

1945

roman

POLIROM
2019

Colecția „Ego. Proză“ este coordonată de Lucian Dan Teodorovici.

© 2019 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Lilian Theil, *Secoul XX (Triptic, I)*, tapiserie
www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1,
et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

GORCZYCA, MARIANA

Dincoace și dincolo de tunel: 1945: roman / Mariana Gorczyca. –
Iași: Polirom, 2019

ISBN: 978-973-46-7838-9

821.135.1

Printed in ROMANIA

10

La câteva zile după întâlnirea familiilor Frank și Zimmermann la „Steaua“, sau „Stern“, cum îi spuneau hotelului-restaurant între ei, zvonuri care se vor adeveri încep să circule din casă în casă. Cei care au fost exceptați de la deportare nu trebuiau să se bucure totuși prea tare. Cică venise un Ordin de la București ca pe raza județului Târnava Mare să se formeze 16 unități de femei de etnie germană, cu un efectiv de 46 de persoane, care să fie puse la dispoziția Camerei Agricole. La muncă sub supraveghere! Iar femeile germane din oraș să fie imediat repartizate la diverse întreprinderi unde este nevoie de forță de muncă.

Pe Eva Zai din Cetate n-a întrebat-o nimeni unde ar vrea să se ducă la muncă. A primit o hârtie că este repartizată la Fabrica de Oțet sau – cum îi ziceau sașii – *Essigmann*. Când

s-au întâlnit în piață și-a aflat unde lucrează fosta ei colegă de gimnaziu, Papa a sperat că o vor trimite și pe ea tot acolo. Nu pentru condițiile de muncă. (Eva se plânghea de mirosul întepător al merelor puse la fermentat, de lăzile grele pe care trebuie să le care, de durerile de spate cu care, deja după doar trei zile, se întorcea de la muncă.) I-ar fi fost bine numai pentru că fabrica era aproape, la cinci minute de mers pe jos. Dacă o vor trimite la cărămidă? Departe, greu, colegi de muncă *so und so*.

11

Într-un colț al clădirii dărăpăname, cu geamuri crăpate, cu priciuri din scândură pline de ploșnițe, un godin dat cândva cu bronz încălzea pe o rază de doar câțiva metri aerul din dormitor. În jurul lui se strângeau mai ales femeile, care cărpeau câte un ciorap, coceau câte o sfeclă sau coji de cartofi luate de la cantină. Otto le privea cu admirație cum știau ele, majoritatea, să se gospodărească, să se organizeze, să încropească, să facă din rahat bici. Pe la infirmerie erau duși mai ales bărbați. Ele încă rezistau. Poziționarea patului său îi permitea să audă uneori și discuțiile lor intime. În acea seară de duminică, una dintre ele, cu glas scăzut, le spuse celoralte că ea, de când a venit la Stalino, nu mai are menstruație. Gravidă nu-s, că n-aveam cum rămâne ca Fecioara Maria. Una câte una au început toate

să spună același lucru. Și mărturisindu-și îngrijorarea, femeile se eliberează cumva de apăsarea nefirescului. O fi de la munca prea multă. Ba de la nemâncare. Ba de la frig. Ba de la neodihnă. Ba haideți la culcare. Că una-două se face trei dimineață și Acvila ne dă trezirea.

Dragă Papa,

Faptul că tu și sora ta ați reușit să rămâneți la Sighișoara, faptul că mama nu s-a încadrat la vîrsta deportării, faptul că frate-miu avea să împlinească 17 ani în mai și nu-i avea împliniți în ianuarie, când ne-au luat, îmi ușurează mie viața cum nici nu îți imaginezi. Cum m-ăș fi descurcat eu aici cu grija voastră? Abia reușesc să îmi port mie de grijă...

Când pleci de acasă, dai peste tot felul de oameni. Mie mi-a fost dat să mă întâlnesc zilnic cu Acvila. Așa l-au poreclit femeile pentru nasul lui coroiat, privirea de răpitor, mâinile păroase cu unghii mari, ca niște gheare. Eu, în mintea mea, îi zic Călăul. Genul de nefericit care își satisfac bestialitatea când poate să înfricoșeze, să atace, să schilodească oameni lipsiți de apărare. N-are trese pe mantaua kaki. Habar n-am dacă e ofițer sau sergent. Nici cam câți ani are

n-aș putea să spun. După cum nu cred că are vreo legătură cu faptul că noi suntem germani. L-am văzut lovind niște ucrainence cu lovituri de cizmă fără niciun motiv. Parcă se hrănește din suferința victimelor. Cu cât ne lovește mai tare și ne aude icnind, cu atât fața i se lărgescă a zâmbet. Suntem câțiva care i-am trezit interesul în mod special. Ne-a aliniat în prima zi, ne-a strigat numele și ne-a zis numărul la care vom fi apelați până la plecarea acasă sau la „casa veșnică“. Pe Silviu, pe mine și pe câțiva șvabi ne-a urât din prima clipă. Ne-a scos din rând și a început să ne reproșeze aiureli.

Lui Silviu i-a spus „*Nemțachiî, idisiuda!*“ . Silviu nu știa ce să facă și Fritz (da, Fritz care locuiește la Barieră e cu noi) a strigat: „Du-te la el!“. Silviu a făcut doi pași în față și Acvila a început să facă spume la gură. Nu înțelegeam niciunul nimic, iar Fritz nu îndrăznea nici el să-l întrerupă ca să ne traducă. Doar atât i-a spus la un moment dat: „A zis să faci stânga împrejur!“. Dar i-a spus în germană și Silviu nu a înțeles exact. Era buimăcit oricum. Fritz i-a arătat rotindu-se el. Moment în care Acvila a început să îi tragă șuturi cu bocancul drept la încheieturile picioarelor. Nu lovea cu furie sau la nimereală. Ci calculat, cu exactitate de ortoped. Tălmaciul nostru tresărea

simultan cu Silviu. (Fritz nu traduce mecanic și neutru, cu față nemîșcată și voce impasibilă. Se vede clar că suferă când are de intermediat situații dureroase.) Or, asta nu-l ajută în dorința lui cea mai mare și destul de vizibilă: să reușească să-i convingă pe superiorii ruși să-o trimită pe doamna Sonia înapoi, la Sighișoara. Unii zic că ce bine e de Fritz că nu merge în mină și doar trebuie să traducă, înțelegi? Dar acest „doar“, dacă te uiți mai cu atenție la Fritz, îl sapă și-l macină.

Ghici de unde am foaia asta de hârtie pe care îți scriu?

Dein Otto